

DE VLAAMSE MINISTER VAN WERK, ECONOMIE, INNOVATIE en SPORT

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Ontwerp van uitvoeringsbesluit voor hervorming van BVR 10/10/2008 tot regeling van de VDAB-opleiding verzorgende - zorgkundige.

1. INHOUDELIJK

1.1 Situering

De zorgsector groeit voortdurend en het aantal vacatures stijgt. Er is een uitbreidingsvraag door de vergrijzing en de toenemende vragen naar zorg. Door de hoge anciënniteitsgraad in de social profit is er ook een grote vervangingsvraag. Door deze evoluties is er meer instroom van zorgprofessionals nodig. Eén van de groeiende knelpunten is zorgkundige. Het aantal vacatures ligt hoger dan het aantal beschikbare gekwalificeerde werkzoekenden.

Om aan de toenemende vragen naar personeel tegemoet te komen, moeten we innovatief te werk gaan m.b.t. opleiding, toeleiding en instroom. De snel veranderende arbeidsmarkt vergt meer maatwerk.

In 2016 zijn in dit kader verschillende werkgroepen opgestart rond modularisering, tools voor maatwerk, digitalisering en de ontwikkeling van methodes die inspelen op verschillende leermethodes en leerstijlen.

Een vernieuwd BVR wil de basis leggen voor kwalitatieve opleidingstrajecten - met VDAB als toepassingsgebied - die aansluiten op de noden van de sector en wil de bestaande expertise maximaal honoreren. Tegelijk streven we naar meer flexibele opleidingstrajecten gebaseerd op de beroepskwalificaties volgens de Vlaamse kwalificatiestructuur (VKS) wat zorgt voor uitwisselbaarheid op beroepsniveau met verschillende opleidingsaanbieders.

Het huidig wettelijk kader dat de VDAB-opleidingen tot zorgkundige in samenwerking met de diensten gezinszorg regelt, nl. het BVR van 10 oktober 2008, beantwoordt niet meer aan de veranderende flexibele opleidingsvraag en evoluties naar uniforme kwalificatiekaders.

Door deze besluitswijziging willen we evolueren van een erg gedetailleerde en strakke regelgeving naar een flexibel regelgevend kader met een koppeling aan de beroepskwalificaties.

Vanuit dit flexibeler kader:

- verwachten we meer instroom in de opleidingen via verschillende kanalen;
- kunnen we de opleiding uniformiseren door te koppelen met de beroepskwalificaties (BK) volgens de Vlaamse kwalificatiestructuur (VKS). Dit past ook in de principes en de opstap naar een gemeenschappelijk kwaliteitskader (GKK);
- kan VDAB inspelen op zijn doelstellingen zoals het kwalificeren en valideren van (deel)competenties verworven door werkervaring of opleiding;
- kan een beleid uitgewerkt worden met duidelijke en toegankelijke procedures voor het vrijstellen van cursisten voor bepaalde modules. Verkorte trajecten worden op die manier mogelijk via individuele vrijstellingen van een of meerdere modules van de opleiding;
- zijn modulaire trajecten mogelijk waarbij kwalificaties kunnen uitgereikt worden (huishoudhulp, logistiek assistent, verzorgende, zorgkundige);
- kunnen maatgerichte opleidingsmogelijkheden ingezet worden voor een divers publiek, waaronder zij-instromers, waardoor de slaagkansen verhogen;
- kunnen nieuwe leermethodieken geïntegreerd worden;
- kan er met meerdere, complementaire opleidingspartners samengewerkt worden die elk hun sterktes kunnen inzetten. Een voorbeeld hiervan is het project 3-voor-1 waar de diensten gezinszorg en de CVO's gezamenlijk een opleidingstraject kunnen aanbieden.

1.2 Voorgestelde maatregel

Een aangepast BVR als wettelijk kader voor de VDAB-opleiding met verwijzing naar bestaande regelgeving en als officiële basis voor de instanties die de erkenning en het visum¹ voor zorgkundige uitreiken.

We leggen de structuur vast in het BVR zodat ze kan inspelen op wijzigingen in de regelgeving en ruimte wordt gemaakt voor flexibele trajecten en leermethodieken.

De vorm van de opleiding wordt niet gedetailleerd beschreven wat meer mogelijkheid biedt voor flexibele trajecten, verdiepingsmodules en leermethodieken. Een algemeen kader, zonder stringente erkenningsvoorwaarden, laat ook ruimte voor een kwalitatieve partnerwerking.

De beschikbare beroepskwalificaties (BK) en eventueel latere updates ervan vormen de basis van het opleidingsprogramma voor de verschillende bekwaamheidsattesten. Als er nog geen beroepskwalificatie beschikbaar is, bepaalt VDAB in overleg met de sector het opleidingsplan en legt dit voor aan de raad van bestuur van VDAB.

Daarnaast is er afstemming op de evoluties rond EVC, GKK en de verdere ontwikkeling van beroepskwalificatiedossiers.

¹ Een zorgkundige moet zich laten registeren bij Zorg en Gezondheid. Na zijn registratie krijgt hij een visum van de Federale Overheidsdienst Volksgezondheid. Dat visum is verplicht om te mogen werken als zorgkundige. (bron: https://www.zorg-en-gezondheid.be/zorgberoepen/erkenning/practical_nurse)

1.3. Adviezen Raad van State en SERV

1.3.1. Advies SERV

De Serv maakt slechts twee opmerkingen bij het voorgestelde ontwerp van besluit.

De eerste opmerking houdt verband met de inspraak van de sector in de toeleiding, de selectieprocedure en de kwaliteit van de opleiding en lesgevers. Een afstemming met de sector is zeker noodzakelijk en dit nieuw BVR heeft dan ook als doelstelling dit open te benaderen, waarbij de expertise van bestaande partnerschappen verder wordt gevalideerd. Inhoudelijk vormen de beroepskwalificaties zoals vastgesteld door de Vlaamse Regering de inhoud van de opleiding, en deze zijn afgestemd met de sectoren. Er wordt een samenwerkingsovereenkomst opgesteld tussen VDAB en de representatieve koepelorganisaties van de sector gezinszorg en ouderenzorg rond onder meer de inhoud en kwaliteit van de opleiding. Naar aanleiding van het advies van de SERV wordt ook aandacht gegeven aan samenwerking op het vlak van screening en toeleiding van de kandidaten.

Naar aanleiding van bovenstaande opmerking werden de woorden “overleg met de sector” aangepast naar “samenspraak met de sector”, zodat duidelijker naar voor komt dat de sector inhoudelijk betrokken zal worden.

Een tweede opmerking is de vraag om de inwerkingtreding nog een jaar uit te stellen. Gezien de grote vraag vanuit de sector en de dringende noden van de arbeidsmarkt wordt de inwerkingtreding niet uitgesteld.

1.3.2. Advies Raad van State

De Raad van State maakt enkele opmerkingen bij de tekst:

In opmerking randnummer 4 stelt de Raad dat het SERV-advies vermeld dient te worden in de aanhef. Dit werd toegevoegd.

In opmerking 5 maakt de Raad zich de terechte bedenking dat er verwezen wordt naar de beroepskwalificatie van verzorgende, terwijl die er op dit moment nog niet is. Deze beroepskwalificatie wordt echter binnenkort vastgesteld door de Vlaamse Regering en zal bestaan op het ogenblik van inwerkingtreding van dit besluit. Er werd dus geen wijziging gedaan in de tekst.

In opmerking 6 werd een verwijzing gecorrigeerd.

In opmerking 7 verwijst de Raad naar het feit dat er doorheen het BVR wordt gesproken van de opleiding verzorgende-zorgkundige. De Raad maakt de bemerking dat er hier één uitstroomrichting wordt gehanteerd voor beide beroepen. De Raad voegt er evenwel ook aan toe dat een in beginsel ongelijke situatie (2 verschillende beroepen) wel gelijk kan behandeld worden (één uitstroomrichting), voor zover dit redelijk en objectief verantwoord kan worden. Deze verantwoording werd volledig opgenomen in het advies van de Raad.

In opmerking 8 maakt de Raad van State een voorbehoud bij de delegaties die worden gegeven aan de raad van bestuur van VDAB. Dergelijke delegaties kunnen enkel gegeven worden vanwege praktische redenen en voor zover zij een technische en niet-beleidsmatige draagwijdte hebben.

Met name voor de inhoud van de modules stelt de Raad zich de vraag of deze delegatie niet te ver gaat, gezien dit BVR enkel de titels van de modules vastlegt. Dit kan echter weerlegd worden door volgende argumenten:

- De raad van bestuur van VDAB stelt de inhoud van de modules vast **in samenspraak** met de sector. Dit zorgt voor een flexibele aanpak die broodnodig is om te kunnen inspelen op een snel veranderende arbeidsmarkt. **Deze samenspraak** werd expliciet verankerd in de wetgeving, zodat de raad van bestuur van VDAB hier zeker geen alleenrecht over houdt.
- In artikel 2, lid 2 en 3 wordt uitdrukkelijk verwezen naar de beroepskwalificaties. Deze beroepskwalificaties zijn opgenomen in besluiten van de Vlaamse Regering. Lid 2 koppelt de inhoud van de opleiding aan deze beroepskwalificaties: *“Het opleidingsplan bestaat uit de competenties die beschreven zijn in de beroepskwalificaties verzorgende en zorgkundige, zoals vastgesteld door de Vlaamse Regering volgens de Vlaamse kwalificatiestructuur.”* Er is dus een wettelijke begrenzing aan de delegatie die hier wordt gegeven aan de raad van bestuur van VDAB.
- Het is niet praktisch om de modules inhoudelijk uit te schrijven in dit BVR. Om de nodige flexibiliteit te behouden worden hier dus enkel de titels van de modules opgenomen. De inhoud blijft steeds overeenkomstig de beroepskwalificaties, en veranderingen worden steeds in overleg met de sector doorgevoerd.

1.4 Artikelsgewijze bespreking diverse bepalingen

Art. 1: In dit artikel worden enkele begrippen gedefinieerd.

Art. 2: In dit artikel beschrijven we de inhoud en minimale duur van de opleiding tot de gekwalificeerde beroepen verzorgende en zorgkundige. Het opleidingsplan bestaat uit de competenties beschreven in de beroepskwalificaties (BK) van de Vlaamse kwalificatiestructuur (VKS) en op kwalificatieniveau vastgelegd door de Vlaamse Regering.

VDAB bepaalt in samenspraak met de sector de inhoud, het opleidingsplan en de duurtijd van de modules en legt dit ter goedkeuring voor aan de raad van bestuur. Er wordt een samenwerkingsovereenkomst opgesteld tussen VDAB en de representatieve koepelorganisaties van de sector gezinszorg en ouderenzorg onder meer rond de inhoud, kwaliteit en vormgeving van de opleiding.

Voor de kwaliteitscriteria baseren we ons op de bepalingen binnen het ontwerp-BVR ervaringsbewijzen in afwachting van decreet GKK.

Art. 3: De bekwaamheidsattesten, die beantwoorden aan het door de raad van bestuur van VDAB voorgeschreven model, houden in dat de competenties die beschreven zijn in de beroepskwalificatie verworven zijn.

De voorgestelde modules bevatten een competentieset zoals hierboven beschreven en zijn de minimale modules die moeten gevolgd worden.

De trajecten logistiek assistent en huishoudhulp maken deel uit van het traject verzorgende en zorgkundige. De bedoeling is dat we competenties valideren van cursisten die de opleiding tot

zorgkundige niet volledig afwerken, maar zo wel aan de slag kunnen in de zorgsector. Voor cursisten die vroegtijdig uitvallen, is een deelattestering van logistiek assistent en huishoudhulp mogelijk.

Art. 4: In artikel 4 wordt bepaald in welke gevallen een kandidaat voor de opleiding kan vrijgesteld worden van één of meerdere modules van de opleiding. Er worden drie mogelijke vrijstellingen voorzien:

1° vrijstelling wegens eerder verworven competenties (EVC)., Hieronder verstaan we een korte procedure waarbij de opleidingsverstrekker de competenties van de kandidaat beoordeelt. Als de kandidaat al over enkele competenties beschikt die ook aan bod komen in de beroepskwalificaties, kan hij vrijgesteld worden van één of meerdere modules.

2° vrijstelling wegens eerdere succesvolle opleiding. Als de kandidaat voor de opleiding kan aantonen dat hij al eerder opleidingen heeft gevolgd die gelijkaardige competenties aanleren en die opleiding geheel of gedeeltelijk met succes heeft voltooid, dan kan hij vrijgesteld worden van één of meerdere modules.

3° vrijstelling wegens bewezen beroepskwalificaties in zorg- of welzijnssector, die gestaafd worden door een opleidingsbewijs, een bekwaamheidsattest, een diploma of gelijkwaardig document.

De beoordeling van deze vrijstellingen gebeurt steeds op individuele basis en wordt geval per geval bekeken. Eerder behaalde kwalificaties of eerder gevolgde opleidingen worden in aanmerking genomen al naargelang de opleiding of kwalificatie nog steeds relevant is voor de functie.

Er wordt voorzien dat de opleidingsverstrekker de inschatting maakt over de eventuele vrijstelling van één of meerdere modules voor de kandidaat en daaromtrent een advies overmaakt aan de VDAB. Het is de VDAB die de uiteindelijke beslissing neemt en de vrijstelling toekent aan de kandidaat-cursist.

Art. 5 stelt dat het huidige BVR van 10 oktober 2008 dat deze opleiding regelt, wordt opgeheven.

Art. 6 regelt de inwerkingtreding. Er wordt voorzien in een overgangsmaatregel voor de lopende opleidingen. Deze kunnen verder lopen volgens de oude regeling.

Art. 7 belast de Vlaamse minister van Werk met de uitvoering van dit besluit.

2. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP DE BEGROTING VAN DE VLAAMSE GEMEENSCHAP

De besluitwijziging zal uitgevoerd worden binnen de bestaande middelen van de VDAB toegewezen op begrotingsartikel JB0/1JF-G-2-FY/IS – competenties.

Het budget voor de opleidingen met de diensten voor Gezinszorg worden jaarlijks bepaald vanuit de algemene VDAB begroting op basis van de vastgestelde opleidingsnoden rekening houdend met een analyse van de Vlaamse en provinciale arbeidsmarktgegevens.

Het advies van de Inspectie van Financiën werd gevraagd op 04/12/2018 en ontvangen op 24/12/2018.

Het begrotingsakkoord werd ontvangen op 28/01/2019.

3. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP DE LOKALE BESTUREN

De besluiswijziging heeft geen impact op de lokale besturen.

4. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP HET PERSONEELSBESTAND EN DE PERSONEELSBUDGETTEN

De opleidingsbevoegdheid wordt verder gezet binnen de bestaande en voorziene personeels- en werkingsmiddelen van de VDAB.

5. KWALITEIT VAN DE REGELGEVING

Het bijgaande ontwerp van besluit werd aangepast aan het wetgevingstechnisch en taalkundig advies, nr. 2018/500 van 09/11/2018.

6. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1. haar definitieve goedkeuring te hechten aan het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot regeling van de VDAB-opleiding tot verzorgende en zorgkundige.
2. de Vlaamse minister, bevoegd voor Werk te gelasten met de uitvoering van dit ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering.

De Vlaamse minister van WERK, ECONOMIE, INNOVATIE en SPORT
Philippe MUYTERS

De Vlaamse minister van WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID en GEZIN
Jo Vandeurzen

Bijlagen:

- het ontwerp van besluit;
- het advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen, gegeven op 11 maart 2019;
- het advies 65.659/1 van de Raad van State, gegeven op 12 april 2019.